

[Duborg.]

ind i vore Produktionsformer. Det, Staten støtter Landbruget med, og det, Staten ogsaa allerede nu i meget betydelig Grad støtter Industrien med, er med alt, hvad der ad videnskabelig Vej kan tjene til at skabe Produktionsvilkaar, alt, hvad der tjener til at udbrede de Oplysninger, som man ad videnskabelig Vej kommer til. Det er afgjort en Statsopgave, og det kan sikkert ogsaa i Fremtiden som i Dag komme til at gøre stor Nytte. Hvis alle de nye Ideer, som jo nu vaagner i Verden om nye Forhold indenfor Industrien, om et nyt Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, kan fremmes ved Hjælp af Staten, ja, saa skal denne selvfølgelig i vid Udstrækning hjælpe, men denne Fornylse i et frit Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere maa hvile paa Frivilligheden, og den maa hvile i sig selv, for saa vidt som det maa være de to Organisationers egne Folk, der bliver de ledende. Det vil ikke kunne fremmes ved politiske Bedriftsraad, det vil blive ad andre Veje og paa en anden Maade, hvis det skal tjene til Fremgang. Men der er ingen Tvivl om, at til dette vil man finde Venstres fulde Tilslutning. Det maa enhver kunne erkende, at ogsaa Industrien trænger til sin Fornylse. Selv omden vil anvende og skal anvende vidt forskellige Metoder fra dem, der har ført Landbruget frem, tror jeg, at det netop meget er de samme Ideer, der har præget Landbrugets Fremgang, som ogsaa vil komme til at gøre Nytte ved Ændringerne og Fornyelserne indenfor Industrien, indenfor Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. De danske Andelsforeninger repræsenterer netop det mest intense Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, som overhovedet har fundet Sted.

Socialdemokratiet er nu efter Valget, hvad rimeligt er, mægtigt og føler sin Størhed. Det vilde være mærkeligt, om det ikke var saaledes. Det har alle Dage været saadan, at et Parti, som i Aarevis har stærk Medgang, tror paa sin egen Styrke. Det er en fælles Lov for alle Partier, og det er en Lov, som Socialdemokratiet er stærkt inde under for Tiden, men der kan dog maaske være Grund til, netop naar denne Følelse raader, at minde Socialdemokratiet om, at dets Politik dog er baaret frem eller rettere sagt er blevet muliggjort ikke ved dets egen Økonomi, men ved den liberale Økonomi. Naar det har været muligt gennem de sidste Menneskealdrer at skabe Livsvilkaar, som tidligere Tider slet ikke kunde tænke sig, da er det udelukkende sket, fordi den liberale Økonomi har vist en saa

mægtig Produktionsevne, at den har kunnet bære det. Det er ikke en sund liberal Idé, at Produktionen skal fordeles med det mest mulige til Arbejdsgiverne og det mindst mulige til Arbejderne. Enhver sund liberal Idé maa netop hvile paa, at der er rigeligt til alle, og at der bliver Mulighed for, at enhver Part i dette Fællesskab kan faa alt, hvad der er dens egen Andel i dette fælles Arbejde. Men det, jeg her ønsker at fremhæve, er dette, at hele Socialdemokratiets Politik har hidtil levet af den liberale Politik Resultat. Overalt, hvor vi til Dato har set Statens Indgrib i Produktionsvirksomhed, har det ikke virket som en Fremgang, men som en Stagnering; overalt, hvor Kommuner og Stat har forsøgt at optage Erhvervsvirksomhed, har den ikke vist sig paa langt nær jævnyrdig i Effektivitet med de private Erhvervsvirksomheder. Det er derfor i Grunden en overdreven Vurdering af sig selv, naar Socialdemokratiet i dets nuværende Udvikling med Hensyn til Økonomi og Politik mener at være selvskreven til at herske i Samfundet baade politisk og økonomisk. Enhver politisk Retning i et Statsamfund, som ikke kan skabe et økonomisk bærende Grundlag, bygger paa Sand, og dets Dage bliver ikke mange. Men det er naturligt og kan ikke forbaus Socialdemokratiet, at det maa ligge i Venstres Idé og hele Samfundsopfattelse, at vi ikke kan deltage i en delvis Socialisering. Vi kan ikke gaa med til, at Lovene bliver socialdemokratisk prægede, fordi vi mener, det bærer den gale Vej. Hvorvidt de Radikale i Længden vil være tilfredse med at tjene som Hjælpere ved denne gradvise Socialisering, ja, det maa de i første Instans selv afgøre med deres Vælgere. I anden Instans kan der maaske være andre Parter, der kommer til at afgøre det.

Til Slutning vil jeg gerne fremkomme med nogle faa Bemærkninger til selve Finanslovsforslaget.

Jeg skal ikke gaa ind paa selve Driftsregnskabet, det har Venstres Ordfører jo klargjort, og jeg kan fuldt ud slutte mig dertil. Jeg vil blot understrege de Bemærkninger af Venstres ærede Ordfører, at hvis Finansloven skal gøres redeligt op, og hvis den Politik skal gennemføres, som Socialdemokratiet foreslaar, ja, saa er og maa der blive Underskud paa Finansloven. Men jeg skal, som sagt, ikke komme nærmere ind herpaa.

Derimod er der en Paragraf, som jeg, saa længe jeg har læst Finansloven og interesseret mig for disse Sager, har næret et